ג) **(יכול אפילו חלה.** בתוך שש יהא חייב להשלים ימי חליו: **פ"ל ובשביעית יצא.** ואפילו לא עבד שש (ג) שלימים): **ופגע בו יובל.** אחרי כן למחרת: **בעושה מעשה מחט.** בחליו שהוא מעשה קל קתני לעיל כל שש אינו חייב להשלים דהא עבד ליה מלאכה: **מעשה מחט.** תופר: **חלה ד' נעשה כו'.** דהכי קתני כי חלה שלש אינו משלים חלה יותר מכאן כחלה כל שש והוא חייב להשלים: **מכל מין ומין.** מלאכן ומגרגר ומיקבך (ד) שוה ה' סלעים מכל אחד שהן ט"ו סלעים ולקמיה פריך מנינא אתא לאשמועינן: **בשלשים של עבד.** נזק שור מועד שהרג את העבד (ה) ולקמיה ליף טעמא: **לחמשים של עכו"ם.** הוא ערך גדול שבערכין (ו): **מנינא אתא לאשמועינן.** בשלשה מינין של חמש הוו להו ט"ו: **הא קמ"ל כו'.** להכי תני שהן חמש עשרה לאשמועינן דלא קפיד אלא אחמש מכל מין לא קפיד דאי בגיר ליה מהאי וטפי ליה מהאי לית לן בה: **ריקם.** לא תשלחנו ריקם (דברים טו) **ובפדיון הבן** כתיב (שמות לד) וכל בכור בניך תפדה ולא יראו פני ריקם: **אי כתיב ריקם בנסוף.** הענק תעניק לו מלאכן מגרגר (ז) מיקבך ולא תשלחנו ריקם כדקאמרת: **ריקם מעיקרא.** קודם הענק תעניק שדי ריקם כו': **מעולם רחיה.** דליתיה אלא שתי כסף (ח): **אשר ברכך.** סיפא דהענק תעניק הוא ללמדך שתדרוש המקרא לרבות ולא למעטו: **נתינה נתינה.** כתיב הכא (ט) תתן לו וכתיב התם בזנקי עבד כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו (שם כא): **ונילף נתינה נתינה מעבד הדא דתפשתה מרובה כו'.** כולה חדא קושיא היא עד עבד מעבד הוה ליה למילף: **מיכה מיכה גמר.** אין אדם דן ג"ש מעצמו (י) ומסורה היא להם מרבותיהם ומסייני (יא) איזו תיבה נכתבה לג"ש (יב) כלל דבר הלמד מחבירו. ועד השתא דהוה אמרינן דרבי שמעון גמר מרבינה דנתינת הענק נדרש לג"ש הוה פרכינן ג"ש מנא ליה דגמר מנתינה דערכין נגמר מנתינה דעבד מש"ה איצטריך לתרוצי ג"ש דר' שמעון לאו ג"ש דנתינה גמר אלא דמיכה כתיב בעבד (ויקרא כה) וכי ימוך וכתיב בערכין (שם כז) ואם מך הוא: **היינו דכתיב לאן גורן ויקב.** למימר שדי ג"ש אכל חד מייתיהו דהוו להו ט"ו: **למה לי.** הואיל וסופו לרבות כל דבר מאשר ברכך: **בללו ברכה.** לאן פרה ורבה וכן גידולי קרקע: למעוטי

ד) **אמה** העבריה בסימנים ת"ל וכי תשלחנו. תימה דלקמיה (ט) דרשינן אף לאמתך תעשה כן (כ) להענקה ולמה לי תרי קראי וי"ל דתרוייהו צריכי דאי לאו לאמתך לא הוה ילפינן הענקה באמה העבריה מוכי תשלחנו כיון דלא אשכחן בה הענקה כלל ואי לא וכי תשלחנו אף לאמתך לאמתך לא הוה שמעינן הענקה אלא ביולא' בשם דומיא דעבד אבל בסימנים לא: **חלה שלש ועבד שלש אינו חייב להשלים.** יש שהיו רוצים לומר שאותם שכירים מלמדי תינוקות אם חלו חלי זמן כמו כן לא יהיו משלימים את זמנן כמו ע"ע דהכא ויטלו כל השכירות כיון שהיו אונסין וקשה דבפרק השוכר את האומנין (ב"מ דף עז.) קאמר רב פועל יכול לחזור בו ואפילו בחלי היום ופריך (ל) והתנן השוכר את הפועל ושמע שמת לו מת או שאחזתו אמה יכול לחזור בו טעמא דמת לו מת שאנוס הוא הא לאו הכי אינו יכול לחזור בו והשתא אי היכא דאנס נוטל שכירותו משלם מאי פריך לרב דילמא היכא דמת לו מת דאנס הוא נוטל שכירותו משלם ורב איירי בדלא אנס ואינו נוטל אלא מה שהרויח אלא ע"כ אף כי נמי הוי אנוס אינו נוטל אלא מה שהרויח ואי לא אנס ידו על התחתונה דבעה"ב שוכר עליו אם באתה חבילתו לידו או מטעהו כדאמר (שם עה:) גבי השוכר את הפועל להעלות פשתנו מן המשרה והשתא פריך שפיר לרב וא"כ מלמדי תינוקות נמי אם חלו לא יקחו אלא מה שהרויחו דאין לדמותם כלל לע"ע דעבד עברי גופו קנוי לאדונו (מ) הילכך חלה שלש אינו חייב להשלים דאין יכול לעשות מלאכה יותר מיכולתו אבל מלמד אין גופו קנוי אלא שכר עצמו ללמוד עד הזמן וכשאינו יכול להשלים לא יטול אלא מה שהרויח ועוד נראה לחלק בין מלמד לע"ע דעבד היכא דחלה ג' ועבד ג' היינו טעמא דאינו חייב להשלים משום דכתיב בספר (ישעיה טו) (נ) מקלה שלש שנים כשני שכיר אם כן מצינו דשנים דשכיר הן שלש שנים והיינו דכתיב (ס) כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים והילכך היכא דעבד שלש דהיינו שני שכיר אמר דאינו חייב להשלים שני שכיר: דעבדו ג' שנים דהיינו שני שכיר: **ונילף** ריקם ריקם מעולת ראיה. ואי"ת בעולת ראיה גופה מנא לן דבכל שהוא נילף מבכור ותהא ה' סלעים וי"ל דשמא הלכה למשה מסיני הוא דבכל שהוא דהא למ"ד בפ"ק דחגיגה (דף ז.) דעולת ראיה שתי כסף דבר תורה אמרו בירושלמי פ"ק דמסכת פאה (ע) דהוי הלכה למשה מסיני (פ) א:

הדא דתפשתה מרובה לא תפשתה. תימה כיון דכתיב אשר ברכך הוה לן למילף מן המרובה כדאמר לעיל דפריך ונילף ריקם ריקם מעולת ראיה ומשני אמר קרא אשר ברכך וי"ל דלא דמי דלעיל לא כתב אלא חד ריקם אבכור ועולת ראיה אית לן למילף מן המרובה משום אשר ברכך אבל הכא חד נתינה כתיב גבי עבד וחד גבי ערכין ואין לומר דאשר ברכך קאי אמרובה דהיינו ערכין אם סברא ללמד מעבד משום דתפשת מועט תפשת ותדע דהא כי יליף מערכין מהני אשר ברכך לאפוקי דלא נילף מפחות שבערכין כדפריך בסמוך ונילף מפחות שבערכין ומשני אמר קרא אשר ברכך: למר

יכול אפילו חלה ת"ל [1]ובשביעית יצא אמר רב ששת [א]הכא במאי עסקינן כגון שברח ופגע בו יובל מהו דתימא הואיל ואפיק ליה יובל שילוחו מעמך קרינן ביה ולא ניקנסיה ונעניק ליה קמ"ל אמר מר יכול אפילו חלה ת"ל ובשביעית יצא אפילו חלה כל שש והתניא חלה שלש ועבד שלש אינו חייב להשלים חלה כל שש חייב להשלים אמר רב ששת [ב]בעושה מעשה מחט הא גופא קשיא אמרת חלה שלש ועבד שלש אין חייב להשלים הא ארבע חייב להשלים אימא סיפא חלה כל שש חייב להשלים הא ד' אין חייב להשלים הכי קאמר [ג]חלה ד' נעשה כמי שחלה כל שש וחייב להשלים: תנו רבנן כמה מעניקים לו חמש סלעים מכל מין ומין שהן חמש עשרה סלעים דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר [ד]שלשים כשלשים של עבד ר"ש אומר חמשים כחמשים שבערכין אמר מר חמש סלעים מכל מין ומין שהם חמש עשרה סלעים דברי ר' מאיר ור"מ מנינא אתא לאשמועינן הא קמ"ל מיבצר הוא דלא מבצר ליה מהאי מנינא ואי בצר ליה מחד מינא וטפי ליה מחד מינא לית לן בה מאי טעמא דרבי מאיר יליף [2]ריקם [3]ריקם מבכור מה להלן חמש סלעים אף כאן חמש סלעים ואימא חמש סלעים מכולהו אי כתיב ריקם לבסוף כדקאמרת השתא דכתיב ריקם ברישא שדי ריקם אצאן ריקם אגורן ריקם איקב ונילף ריקם ריקם [6]מעולת ראיה אמר קרא [4]אשר ברכך יי' אלהיך רבי יהודה אומר שלשים כשלשים של עבד מאי טעמא דרבי יהודה יליף נתינה נתינה מעבד מה להלן שלשים אף כאן שלשים ונילף נתינה נתינה [5]מערכין מה להלן חמשים אף כאן חמשים חדא [6]דתפשתה מרובה [7]לא תפשתה תפשתה מועט תפשתה ועוד עבד מעבד הוה ליה למילף ר' שמעון אומר חמשים כחמשים שבערכין מאי טעמיה דרבי שמעון גמר נתינה נתינה מערכין מה להלן חמשים אף כאן חמשים ואימא [8]בפחות שבערכין אשר ברכך יי' אלהיך כתיב ונילף [9]נתינה נתינה מעבד מה להלן שלשים אף כאן שלשים חדא דתפשתה מרובה לא תפשתה ועוד עבד מעבד הוה ליה למילף ר' שמעון מיכה גמר בשלמא לר' מאיר היינו דכתיב צאן גורן ויקב אלא לר' יהודה ורבי שמעון האי צאן גורן ויקב למה לי האי מיבעי [10]ליה [11]לכדתניא יכול לא יהו מעניקין אלא מצאן גורן ויקב מנין לרבות כל דבר ת"ל אשר ברכך יי' אלהיך א"כ מה ת"ל צאן גורן ויקב לומר לך מה צאן גורן ויקב מיוחדים שישנן בכלל ברכה אף כל שישנן בכלל ברכה [12]יצאו כספים דברי ר' שמעון רבי אליעזר [13]בן יעקב אומר יצאו פרדות ור' שמעון פרדות משבחן בגופייהו ורבי אליעזר בן יעקב כספים עביד בהו עיסקא וצריכא דאי כתב רחמנא צאן הוה אמינא בעלי חיים אין [14]גידולי קרקע לא כתב רחמנא גורן ואי כתב גורן הוה אמינא גידולי קרקע אין בעלי חיים לא כתב רחמנא צאן יקב למה לי למר

מסורת הש"ם

א) מגיגה ו, ב) [ויקרא כג, כב. וער' מכפ"ת, אור ישועה, ורש"ש], ג) מגיגה ח. סוכה ה: ר"ה ד: [יומא פ. מולין קלח. ערכין ד:], ד) [ע' תוס' יומא עב. ד"ה נעביד], ה) [בדפו"ר: כפפותו], ו) [ע' מולין קלט: וברש"י שם ד"ה ת"ל ומתן אתם הערכך וכ"כ בתוס' הרי"ד] [עי' ברש"ש], ז) [ל"ל להו. יעב"ן], ח) ספרי פ' ראה, ט) [יען יעקב" ליתא בספרי. ועיין בן תריה מש"כ בזה], י) [ע' תוס' סוכה יא: ד"ה וגידולו וב"ק נד: ד"ה פרין], כ) רש"ל מ"ז], ל) [ל"ל שם שנים שלמות. יעב"ן], מ) [דברים טו, יד], נ) [שמות כא, לב], ס) [ויקרא כה, ג], ע) [בדפו"ר ומיקבך, וכלשון הספוקן], פ) [מגיגה ב ע"א, ע"ש], צ) [דברים טו, יד], ק) [פסחים סו ע"א], ר) [בדפו"ר מסיני. וע"ע רש"י נדה יט ע"ב ד"ה אין], ש) [ל"ל בכל. רש"ש], ת) [ויכור זה שייך לעיל טז ע"ב], א) [בעמוד ב], ב) [דברים טו], ג) [ל"ל והתניא השוכר וכו' תמה ונתן לו שכרו, טעמא. (רש"ש, ע"ש)], ד) [לעיל טז ע"א], ה) [מקלה" ט"ס וא"ל בשלש שנים. (יעב"ן, מש"ל)], ו) [דברים טו, יח], ז) [רש"ל ה"א], ח) [וע' תוס' חגיגה ז. ד"ה כ' יוחנן], ט) [עיין לעיל טו ע"א וכיונו שם ד"ה לא סבירא], י) מגיגה ח. סוכה ה: ר"ה ד: [יומא פ. מולין קלח. ערכין ד:], כ) [ע' תוס' יומא עב. ד"ה נעביד], ל) [בדפו"ר: כפפותו], מ) [דברים טו, יד], נ) [שמות כא, לב], ס) [ויקרא כה, ג], ע) [בדפו"ר ומיקבך, וכלשון הספוקן], פ) [מגיגה ב ע"א, ע"ש], צ) [דברים טו, יד], ק) [פסחים סו ע"א], ר) [בדפו"ר מסיני. וע"ע רש"י נדה יט ע"ב ד"ה אין], ש) [ל"ל בכל. רש"ש], ת) [ויכור זה שייך לעיל טז ע"ב], א) [בעמוד ב], ב) [דברים טו], ג) [ל"ל והתניא השוכר וכו' תמה ונתן לו שכרו, טעמא. (רש"ש, ע"ש)], ד) [לעיל טז ע"א], ה) [מקלה" ט"ס וא"ל בשלש שנים. (יעב"ן, מש"ל)], ו) [דברים טו, יח], ז) [רש"ל ה"א], ח) [וע' תוס' חגיגה ז. ד"ה כ' יוחנן], ט) [עיין לעיל טו ע"א וכיונו שם ד"ה לא סבירא], א א) הי"נ למ"ד בכל שהוא. תוס' הרא"ש.

גליון הש"ם

גמ' בעושה מעשה מחט. עיין ב"ק דף פו ע"א תל"ה שנת גדולה:

מוסף רש"י

דתפשתה מרובה לא תפשתה. כל מקום שאמצא שני דרשים, אחד תופס מרובה ואחד תופס מועט, טוב לך לתפוס את המועט, שאפילו היה לך לתפוס את המרובה ומתפוס את המועט תפיסתן תפיסה, שם בכלל המרובה המועט, אבל אם תתפוס המרובה והיה לך לתפוס המועט, נמצאת שתפסת שלא כדין (חגיגה יז.). דיש להקשות תפוס את המועט (ערכין ד:). **תפשתה מועט תפשתה.** דאי מקשה לך תפוס את המרובה, אינו חולק על דברך אלא מוסיף, דבכלל מרובה איכא מועט (שם. וע"י בע"ז חולין קלח. בארוכה). **תלמוד לומר אשר ברכך ה' אלהיך.** מכל מה שברכך בולאך (דברים טו יד).

מוסף תוספות

א. הי"נ למ"ד בכל שהוא. תוס' הרא"ש.

קם א מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה טו סמג עשין פז:

קסא ב ג מיי' שם פ"ב הלכה ה:

קסב ד ה מיי' שם פ"ג הל' יד סמג עשין פד וכלאין קעח:

תורה אור השלם

1. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם:
שמות כא ב
2. וְכִי תְשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ לֹא תְשַׁלְּחֶנּוּ רֵיקָם: דברים טו יג
3. הַעֲנֵיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וּמִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּתֶּן לוֹ: דברים טו יד
4. וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם: דברים טו טו
5. כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר שָׂכִיר עֲבָדֶךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: דברים טו יח
6. וְהָיָה אִם לֹא יֵצֵא בַּשָּׁנָה הַזֹּאת וְיָצָא בַּשְּׁנָה הַשֵּׁנִית וְכֵן יַעֲשֶׂה לַשִּׁלִּשִׁים: שמות כא כא
7. וְכִי יִמָּךְ אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים: שם כא ז
8. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לוֹ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
9. אִם אֶל בִּתּוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
10. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
11. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
12. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא לְבַדּוֹ: שם כא כב
13. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג
14. וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְשִׁפְחָה לֹא תֵצֵא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָעֲבָדִים: שם כא ז
15. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
16. אִם בְּנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
17. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
18. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
19. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כב
20. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג
21. וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְשִׁפְחָה לֹא תֵצֵא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָעֲבָדִים: שם כא ז
22. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
23. אִם בְּנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
24. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
25. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
26. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כב
27. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג
28. וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְשִׁפְחָה לֹא תֵצֵא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָעֲבָדִים: שם כא ז
29. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
30. אִם בְּנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
31. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
32. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
33. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כב
34. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג
35. וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְשִׁפְחָה לֹא תֵצֵא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָעֲבָדִים: שם כא ז
36. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
37. אִם בְּנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
38. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
39. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
40. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כב
41. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג
42. וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְשִׁפְחָה לֹא תֵצֵא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָעֲבָדִים: שם כא ז
43. אִם רָעָה בְעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהִפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ: שם כא ח
44. אִם בְּנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: שם כא ט
45. אִם אַחֶרֶת יִקָּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: שם כא י
46. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שם כא יא
47. אִם אָדוֹן יִתֶּן לוֹ נָשִׁים וְיָלְדוּ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כב
48. אִם בְּרָעָה אֲדֹנָיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שם כא כג